

Motion till riksdagen 2023/24:479

av Sara Gille m.fl. (SD)

Krafttag mot hedersrelaterat våld och förtryck

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot heltäckande värderingsstyrd slöja på alla offentliga platser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot tvång att använda heltäckande värderingsstyrd slöja och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet mot hedersrelaterat förtryck även ska omfatta ett förbud mot värderingsstyrd slöja inom för- och grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att upprätta årlig nationell statistik över antalet barn som lever under hedersrelaterade förhållanden i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av kommunala handlingsplaner och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta att den som förhör ett barn om hedersfrågor bör ha adekvat utbildning i hedersproblematik och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse av pojkar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste decennierna har hedersrelaterat våld och förtryck tyvärr etablerat sig som en del av en framväxande parallell samhällsstruktur. Vi får allt oftare ta del av rapporter om individer som genom en förtryckande och våldsam hederskultur kraftigt begränsar andra individers rätt till frihet och självbestämmande. I hederns namn utsätts dessa för trakasserier, hot och våldshandlingar av sina närmaste. De tvingas ge upp den egna viljan och möjligheten att själva forma sitt liv. Ibland får de betala sin familjs eftertraktade heder med sitt liv. Hedersrelaterade brott är en svår kränkning och är speciellt allvarliga eftersom de bygger på att familjen och dess närmaste nätverk utövar ett kollektivt förtryck av den enskilde. Oftast utsätts dessa flickor och kvinnor för våld, kränkningar och påtryckningar från flera personer i sin närhet. Även pojkar och män drabbas. Allt för att upprätthålla en familjeheder som krockar med vårt sekulära och moderna samhälle. Detta ska inte förekomma i Sverige och det strider inte bara mot våra lagar och västerländska sätt att leva, det strider också mot FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. I FN:s barnrättskommittés allmänna kommentarer nr 13 står: ”Barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet och egna behov och intressen samt rätt till personlig integritet” samt: ”inget våld mot barn är motiverat, och allt våld mot barn kan förebyggas”. Enligt svensk lag som idag inkluderar barnkonventionen finns det en skyldighet att verka för att barn får sina rättigheter tillgodosedda inom varje verksamhetsområde.

Förbud mot heltäckande värderingsstyrd slöja

1. Från och med den första augusti 2018 är det förbjudet att bära heltäckande värderingsstyrd slöja, det vill säga burka och niqab, på offentlig plats i Danmark. Om man bryter mot förbudet och detta inte ”tjänar ett särskilt syfte” riskerar man böter på motsvarande 1 400 svenska kronor. Vid upprepade brott kan bötesbeloppet dock komma att höjas avsevärt. Förbudet, som även gäller andra ansiktstäckande plagg som exempelvis rånarluva, har debatterats under en tioårsperiod i Danmark och röstades igenom av en stor majoritet i det danska Folketinget den 31 maj samma år.

Liknande förbud finns redan i flera olika europeiska länder som Belgien, Frankrike, Lettland och Österrike. Lettland beslutade till exempel att införa ett förbud mot värderingsstyrd heltäckande slöja på alla offentliga platser 2016. Enligt Lettlands justitieminister Dzintars Rasnačs, behövs förbudet ”för att skydda Lettlands kulturella värderingar” samt landets ”gemensamma allmänna och kulturella utrymme, samt varje enskild individ”. Det är av största vikt att vi försvarar våra demokratiska, kulturella och sekulära värderingar mot alla försök att bekämpa dessa. Ett led i detta är att vi förbjuder den heltäckande och kvinnoförtryckande värderingsstyrda slöjan på alla offentliga platser.

Förbud mot tvång

2. Redan år 2010 valde Frankrike att införa ett förbud mot heltäckande värderingsstyrd slöja. Man förbjöd dock inte bara heltäckande värderingsstyrd slöja på offentliga platser, utan även att män som tvingar sina hustrur eller döttrar att bära heltäckande värderingsstyrd slöja ska kunna dömas till dryga böter och fängelse. Frankrikes dåvarande justitieminister, Michele Alliot-Marie, menade bland annat att ”gömma

ansiktet under en heltäckande slöja är emot allmän ordning, vare sig det är framtvingat eller frivilligt”. Sverigedemokraterna föreslår att ett liknande förbud mot tvång att bära heltäckande värderingsstyrd slöja bör införas i Sverige.

Värderingsstyrd slöja i för- och grundskola

3. I skolan kan hedersrelaterat förtryck exempelvis göra sig gällande genom att flickor täcker hjässa, hår och hals med slöja med hänvisning till antingen sin egen eller sin familjs kultur eller religiösa uppfattning. Den värderingsstyrda slöjan är en symbol för motsatsen till jämställdhet och innebär en öppen acceptans för förtryck mot det kvinnliga könet. Det strider mot svenska grundläggande värderingar.

Värderingsstyrd slöja befäster krav på flickors kyskheter och hör inte hemma i den svenska skolan där flickor är elever, inte objekt som behöver skylla sig för andras blickar. I skollagen (2010:800) hänvisas till diskrimineringslagen (2008:567). I diskrimineringslagen stadgas att diskriminering ska motverkas och att lika rättigheter och möjligheter ska främjas oavsett kön. Värderingsstyrd könsbunden slöja med syftet att skylla just flickor och kvinnor står i strid med detta. För- och grundskolan ska vara en frizon mot förtryck, och värderingsstyrd slöja hör inte hemma där, gällande såväl elever som personal.

Det behövs ett intensifierat arbete inom förskola, skola och fritidsverksamhet med fokus på att upptäcka, ifrågasätta och förändra de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen. Ett steg i detta arbete är att regelbundet arbeta med frågorna kring elevers attityder och erfarenheter gällande svenska demokratiska fri- och rättigheter likväl som skyldigheter. Det aktiva arbetet med frågorna kan kompletteras med exempelvis enkätundersökningar. Resultaten ska därefter ligga till grund för fördjupade utbildningar inom dessa områden, anpassade efter elevunderlaget.

4. Den personal som kan komma i kontakt med dessa barn och ungdomar ska utbildas i att identifiera och bemöta offer för hedersförtryck på ett sätt som är säkert och skapar trygghet. I skolans värld ska det vara en självklarhet att alla elever behandlas likvärdigt. Det är därför oerhört allvarligt att det presenteras rapporter som vittnar om att det förekommer särbehandling utifrån oväsentliga kriterier, såsom kulturella eller religiösa särkrav. Krav på exempelvis könssegregerad simundervisning ska inte accepteras inom svenskt skolväsende då det inskränker barnens rätt till likvärdig utbildning samt lika-behandling. På samma sätt bör det vara en självklarhet att i skolan motarbeta starka politiska eller religiösa påtryckningar.

Nationell statistik

5. Idag förekommer nationella kartläggningar och nationell statistik kring hedersrelaterat våld och förtryck i begränsad utsträckning. Kartläggningar och statistik är viktiga underlag för att kunna identifiera vilka insatser som behöver vidtas för att utveckla det akuta och det långsiktiga stödet till de som är utsatta samt det förebyggande arbetet. Sverige behöver tillsätta en årlig nationell statistik kring hedersrelaterat våld och förtryck för att kunna se utvecklingen samt lättare kunna hjälpa de utsatta. En årlig presentation av hur många barn som förvinns varje år och förts utomlands mot sin vilja belyser hur stort problemet är. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som syftar till detta.

Samhällets ansvar

6. I varje kommun ska det finnas en handlingsplan eller ett åtgärdsprogram med specifikt fokus på att identifiera och stoppa hedersförtryck och på bästa sätt hjälpa dess offer. Detta behövs för att komma till rätta med de problem som idag uppstår då socialtjänst eller skolor låter bristfälliga och ibland kontraproduktiva åtgärder ingå i planer och program som hanterar en helt annan problematik, nämligen mäns våld mot kvinnor. Mot bakgrund av de djupgående skillnader i bakomliggande strukturer som orsakar hedersrelaterat våld och förtryck krävs också särskilt anpassade åtgärder. Handlingsprogrammen som utvecklas specifikt för hedersrelaterade problem ska användas som ett komplement till kommunernas befintliga program.

7. De ska i sin tur kompletteras med att varje kommun ska ha tillgång till en sakkunnig inom området som kan bistå med kunskap och råd kring hur kommunen bäst bedriver arbetet mot hedersförtrycket. Det är av stor vikt att det kommer till stånd en nationell samordning under statligt ansvar för att nå en likvärdig nivå av trygghet och kunskap i landets alla kommuner.

Religiös omskärelse

8. Frågan om religiös omskärelse, det vill säga icke-medicinsk omskärelse, har debatterats under lång tid i Sverige. Även om det inte finns någon lagstadgad rätt för religiös omskärelse av pojkar i dag, finns det en rekommendation från Sveriges kommuner och landsting (nuvarande SKR) från år 2009, som innebär att alla regioner ska erbjuda detta till dem som så önskar. Ett stort antal regioner har dock valt att inte följa denna rekommendation, vilket bland annat försvaras med bristfällig ekonomi och att man inte ser det som sjukvård. 2022 är det endast sju av Sveriges 21 regioner som utför eller subventionerar detta.

Det finns många argument mot icke-medicinsk omskärelse. Sverigedemokraterna instämmer i påståendet att icke-medicinsk omskärelse är ett regelrätt övergrepp på det enskilda barnet samt en kränkning av barnets integritet och självbestämmande. Detta oavsett om den icke-medicinska omskärelsen görs på religiösa och/eller kulturella grunder.

Frågan är hur man kan tala om religionsfrihet, samtidigt som man tvingar på barnet en religiös identitet, kränker barnets integritet och utsätter barnet för ett irreversibelt ingrepp som innebär men för livet. För barnens bästa anser Sverigedemokraterna att i lag förbjuda icke-medicinsk omskärelse av barn, det vill säga den som ännu inte fyllt 18 år.

Sara Gille (SD)

Magnus Persson (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD)

Ulf Lindholm (SD)